

Lekcja

Temat: Nowe idee polityczne

1. Ideologia – zbiór poglądów na temat funkcjonowania społeczeństwa, państwa i gospodarki. Nowoczesne ideologie wyrosły na gruncie filozofii społecznej oświecenia, którą wprowadzała w życie w Europie rewolucja francuska i czasy napoleońskie.
2. Liberalizm (łac. liber – wolny)
 - a. Powstał w XVIII wieku
 - b. Społeczeństwo:
 - Wolność i swobodny rozwój jednostki, której nie może ograniczać państwo i społeczeństwo
 - Równość wszystkich obywateli państwa względem prawa
 - Wolność słowa i wyznania
 - c. Państwo:
 - Odrzucenie monarchii absolutnej
 - Prawo państwowe oparte na konstytucji
 - Silna pozycja parlamentu, tzn. przedstawicieli społeczeństwa wyłonionych w wyborach powszechnych
 - d. Poglądy gospodarcze (liberalizm ekonomiczny)
 - Prawo do własności prywatnej
 - Wolna konkurencja
 - Ograniczona ingerencja państwa w gospodarkę
 - e. Adam Smith - główny ideolog liberalizmu
 - f. Inni przedstawiciele – John Locke, Monteskiusz
3. Konserwatyzm
 - a. Powstał na przełomie XVIII i XIX wieku pod wpływem rewolucji francuskiej i w opozycji do zbyt postępowego w tym czasie liberalizmu
 - b. Społeczeństwo:
 - Ewolucyjny rozwój społeczeństwa, bez radykalnych przemian
 - Ustalona i nienaruszalna hierarchia społeczna wynikająca z pochodzenia
 - Obrona religii i tradycyjnych wartości opartych na nauce społecznej Kościoła
 - c. Państwo:
 - Władza w państwie oparta na dziedzicznej monarchii
 - Silna rola organów państwowych (m.in. policja polityczna)
 - d. Edmund Burke – twórca konserwatyzmu
4. Narodziny ruchu robotniczego
 - a. Geneza
 - Rewolucja przemysłowa w XIX wieku
 - Pojawienie się nowych grup społecznych: fabrykanci i robotnicy (proletariat – najliczniejsza i najbiedniejsza grupa robotników)
 - Bardzo ciężkie warunki pracy robotników i niskie wynagrodzenia
 - Powstawanie organizacji, które miały walczyć o poprawę warunków pracy robotników
 - b. Formy nacisku i działań w celu uzyskania lepszych warunków pracy
 - Strajki, demonstracje
 - Zakładanie związków zawodowych (dbały także o interesy fabrykantów), które walczyły o prawa robotników i poprawę warunków zatrudnienia
5. Koncepcje ustroju państwa opracowane na podstawie walki robotników o zlikwidowanie nierówności społecznych
 - a. Socjalizm (Henri de Saint-Simone, Robert Owen)

- Krytyka kapitalizmu i wprowadzenie socjalizmu metodą pokojową (przemiany demokratyczne)
 - Poprawa warunków pracy i życia robotników oraz ochrona ich praw
 - Sprawiedliwość społeczna (podział dochodów)
 - Upowszechnianie oświaty
- b. Komunizm (Karol Marks, Fryderyk Engels)
- Obalenie kapitalizmu na drodze zbrojnej rewolucji
 - Likwidacja własności prywatnej (wszystko ma być wspólną własnością)
 - Likwidacja klas społecznych – społeczeństwo równe pod względem praw i majątku